

VALDYMO REIKALAVIMŲ (VR) 2023-2027 M. LAIKOTARPIU PROJEKTAS

VR 1 Vandens apsaugos reikalavimai

1. Žemės ūkio subjektas, išgaunantis 100 m³ ir daugiau vandens per parą iš vieno paviršinio vandens telkinio (išskyrus vandenį, naudojamą mėgėjų sodininkystės poreikiams, ir vandenį, naudojamą hidroenergijai išgauti hidroelektrinėse, kurių galia neviršija 10 MW) privalo turėti **Lietuvos Respublikos vandens įstatyme nurodytą leidimą.**

2. Žemės ūkio valdoje esantis ir naudojamas požeminio vandens gavybos gręžinys turi turėti gręžinio pasą, registruotą Žemės gelmių registre Žemės gelmių registro tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2004 m. balandžio 23 d. įsakymu 1-45 „Dėl Žemės gelmių registro tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka **ir/arba** žemės ūkio subjektai, naudojantys gėlą požeminį vandenį, turi turėti leidimą naudoti žemės gelmių išteklius Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo nustatyta tvarka **arba turėti iki 2014-07-01 išduotą Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą, kuriame iki 2014-07-01 buvo įtrauktos sąlygos požeminio vandens paėmimui ir vartojimui ir, pagal vėlesnius teisės aktų reikalavimus keičiant leidimus, šios sąlygos nesikeitė.**

Išimtis būtų taikoma jei žemės ūkio subjektas yra pradėjęs gręžinio legalizavimo procedūrą ir turi tai aptvirtinančius dokumentus.

3. Deklaruotame plote, kuris patenka į Šiaurės Lietuvos karstinį regioną turi būti laikomasi Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų ūkinės veiklos draudimų.

4. Žemės ūkio subjektas, išleidžiantis 5 m³ ir daugiau nuotekų per parą į gamtinę aplinką (į paviršinius vandens telkinius ir (arba) į gruntą), **privalo turėti Lietuvos Respublikos vandens įstatyme nurodytą leidimą.**

VR 2 Vandens apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių reikalavimai

1. Per metus į dirvą patenkančio azoto (tręšiant mėšlu, srutomis ir ganant gyvulius) kiekis negali viršyti 170 kg/ha.

2. Per metus į dirvą patenkančio bendro azoto kiekis tręšiant mineralinėmis trąšomis arba mineralinėmis ir organinėmis trąšomis negali viršyti 210 kg/ha.

3. Žemės ūkio veiklos subjektai tirštąjį mėšlą turi kaupti mėšlidėse arba tvartuose, taip pat tirštojo mėšlo rietuvėse prie tvarto pagal Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše nustatytus reikalavimus. Srutas ir (ar) skystąjį mėšlą kaupti srutų kauptuvuose – statiniuose ar įrenginiuose, pritaikytuose srutomis ar skystajam mėšlui kaupti ir laikyti. Mėšlidžių, srutų kauptuvų ir tirštojo mėšlo rietuvių prie tvarto talpa turi būti tokia, kaip tai nurodyta Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše. Mėšlidės, tirštojo mėšlo rietuvės prie tvarto ir (ar) srutų kauptuvo įrengti nereikia, jeigu gyvūnai laikomi tvarte, kuriame telpa ne mažiau kaip per 6 mėn. laikotarpį susidarantis mėšlas ir srutos.

4. Draudžiama mineralinėmis trąšomis, mėšlu ir (ar) srutomis tręšti šaltuoju metų laikotarpiu, nustatytu **Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše.**

5. Draudžiama mėšlą ir (ar) srutas skleisti arba įterpti ant įšalusios, įmirkusios, užtvindytos, apsnigtos žemės.
6. Draudžiama skystąjį mėšlą ir (ar) srutas skleisti arčiau kaip 2 m iki melioracijos griovių viršutinių briaunų.
7. Draudžiama tręšti mėšlu ir (ar) srutomis nuo birželio 15 d. iki rugpjūčio 1 d., išskyrus pūdymus, pievas, ganyklas ir plotus, kuriuose bus auginami žiemkenčiai. Kukurūzų pasėlius draudžiama tręšti nuo liepos 10 d. iki rugpjūčio 1 d.
8. Žemės ūkio veiklos subjektai, tręšiantys mineralinėmis ir organinėmis trąšomis daugiau kaip 30 ha žemės ūkio naudmenų per kalendorinius metus, privalo turėti tręšimo planą, sudarytą pagal vieningą tręšimo metodiką **arba tiksliojo tręšimo planą, kuris turi būti rengiamas remiantis mokslinėmis tręšimo rekomendacijomis neviršijant Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų apraše nurodytų kiekių.**

VR 3 Laukinių paukščių apsaugos reikalavimai (įsigalioja nuo 2022 m.)

1. Žemės ūkio subjekto valdos plote, kuris patenka į Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje esantį paukščiams svarbių teritorijų sluoksnį, turi būti laikomasi konkrečiam plotui nustatytų ūkinės veiklos apribojimų, kurie gali apimti draudimus suarti ar persėti pievas, pievas keisti kitomis žemės ūkio naudmenomis, tačiau leidžiama jas persėti, naikinti krūmų, įsiterpusius tarp ariamų laukų, juostas, sausinti pievas (įrengti naujas sausinimo sistemas). Draudimai konkrečiuose plotuose gali sutapti, tokiais atvejais galioja griežtesnis draudimas.

VR 4 Natūralių buveinių, laukinės augalijos bei gyvūnijos apsaugos reikalavimai (įsigalioja nuo 2022 m.)

1. Žemės ūkio subjekto valdos plote, kuris patenka į Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje esantį Natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos sluoksnį, turi būti laikomasi konkrečiam plotui nustatytų ūkinės veiklos apribojimų natūralioje buveinėje, kurie gali apimti draudimus arti, naudoti augalų apsaugos produktus, naudoti mineralines trąšas, naudoti organines trąšas, sausinti pievas (įrengti naujas sausinimo sistemas), įveisti mišką, įrengti poilsia vietas, persėti daugiametes pievas, intensyviai ganyti (ne intensyviau kaip 1 SG vienam hektarui). Bei ūkinės veiklos apribojimų natūralios buveinės apsaugos buferyje, kurie gali apimti draudimus naudoti augalų apsaugos produktus, naudoti mineralines trąšas, naudoti organines trąšas, sausinti pievas (įrengti naujas sausinimo sistemas), įveisti mišką. Šis reikalavimas taikoma tik plotams patenkantiems į „Natura 2000“ teritorijas.

VR 5 Maisto ir pašarų saugos reikalavimai

1. Maisto tvarkymo subjektai, atliekantys bet kokį poveikį maistui arba veiksmus su juo ar atskiromis jo sudedamosiomis dalimis (įskaitant maistui skirtų augalų ir gyvūnų auginimą, maisto gaminimą, ruošimą, perdirbimą, pakavimą, laikymą, saugojimą, gabenimą, paskirstymą, tiekimą, pateikimą

parduoti, pardavimą), galinčius turėti įtakos maisto saugai, kokybei ir mitybos vertei, turi imtis adekvačių priemonių, užtikrinančių, kad tik saugus maistas būtų tiekiamas rinkai.

2. Maisto tvarkymo subjektai turi turėti įdiegtą individualią rizikos veiksnių analizės ir svarbių valdymo taškų (toliau – RVASVT) sistemą arba kitą panašią RVASVT principais paremtą maisto savikontrolės sistemą, kuri užtikrina, kad visi prižiūrimi maisto gamybos, perdirbimo ir paskirstymo etapai atitinka higienos reikalavimus.

3. Maisto tvarkymo subjektai turi ženklinti produktus pagal teisės aktų reikalavimus.

4. Maisto tvarkymo subjektai turi užtikrinti maisto ir maisto sudedamųjų dalių atsekamumą visuose maisto tvarkymo etapuose.

5. Maisto tvarkymo subjektai turi turėti nesaugaus maisto atšaukimo iš rinkos veiksnių aprašą.

6. Jei ūkio subjektai naudoja ne savo išaugintus ir pagamintus pašarus, pašarai turi būti įsigijami ir naudojami tik iš tų ūkio subjektų, kurie yra registruoti ir (arba) patvirtinti 2005 m. sausio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 183/2005, nustatančio pašarų higienos reikalavimus, su visais pakeitimais, nustatyta tvarka.

7. Nustačius, kad pašarų tyrimų rezultatai neatitinka teisės aktų reikalavimų, pašarų ūkio subjektai turi vykdyti privalomus Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nurodymus

8. Pašarų ūkio subjektai turi užtikrinti pašarų atsekamumą.

9. Pašarų ūkio subjektai turi tvarkyti apskaitą, susijusią su tiekiamų rinkai pašarų paskirties vieta bei kiekiu.

10. Siekiant išvengti pašarų užteršimo draudžiamomis ūkiniams gyvūnams šerti medžiagomis, pašarai turi būti sandėliuojami atskirai nuo šių medžiagų.

11. Vaistiniai pašarai turi būti laikomi ir tvarkomi taip, kad būtų išvengta kitų pašarų užteršimo ir nekeltų rizikos ūkiniams gyvūnams, kuriems vaistiniai pašarai nėra skirti.

VR 6 Ūkinių gyvūnų sveikatingumo reikalavimai

1. Ūkinių gyvūnų laikytojas turi naudoti tik Veterinarinių vaistų registre įregistruotus veterinarinius vaistus, išskyrus teisės aktų nustatytas išimtis, ir pildyti Veterinarinės medicinos produktų ir vaistinių pašarų, įsigytų pagal veterinarijos gydytojų receptus ir sunaudotų maistiniams gyvūnams, apskaitos žurnalą vadovaudamasis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. B1-390 „Dėl Veterinarinės medicinos produktų ir vaistinių pašarų, naudojamų maistiniams gyvūnams, apskaitos ir naudojimo kontrolės“.

2. Ūkinių gyvūnų laikytojams draudžiama naudoti tirostatines medžiagas, stilbeną, stilbeno darinius, jų druskas ir esterius, estradiolį 17β ir esteriams būdingų savybių turinčius jo darinius, beta agonistus, medžiagas, turinčias estrogeninį (išskyrus estradiolį 17β ir esteriams būdingų savybių turinčius jo darinius), androgeninį arba gestageninį poveikį, išskyrus Kai kurių medžiagų, turinčių hormoninį ar tirostatinį poveikį, ir beta agonistų draudimo naudoti gyvulininkystėje reikalavimuose, patvirtintuose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. B1-665

„Dėl Kai kurių medžiagų, turinčių hormoninį ar tirostatinį poveikį, ir beta agonistų draudimo naudoti gyvulininkystėje reikalavimų patvirtinimo“, nustatytas išimtis.

3. Maistinių gyvūnų savininkams draudžiama maistinius gyvūnus skersti žmonių maistui, nepasibaigus išlaukai.

VR 7 Augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimai

1. Jei žemės ūkio valdoje naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, turi būti pildomas augalų apsaugos produktų naudojimo žurnalas pagal Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, patvirtintą žurnalo formą bei nustatytą pildymo tvarką.

2. Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai ir augalų apsaugos produktų neprofesionalieji naudotojai turi laikytis augalų apsaugos produkto etiketėje nurodytos augalų apsaugos produkto naudojimo normos, nurodyto laikotarpio nuo paskutinio purškimo iki derliaus nuėmimo (karencijos laikotarpio), nurodyto didžiausio galimo purškimų skaičiaus ir didžiausio galimo augalų apsaugos produkto panaudojimo kiekio per metus, nurodytų apsaugos zonų iki paviršinio vandens telkinių ir (ar) melioracijos griovių, kurios skirtos vandens organizmams apsaugoti.

3. Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai ir augalų apsaugos produktų neprofesionalieji naudotojai žemės ūkio valdose turi naudoti tik Lietuvos Respublikoje registruotus augalų apsaugos produktus ar augalų apsaugos produktus, tapačius Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams. Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai žemės ūkio valdose gali naudoti ir augalų apsaugos produktus, kuriuos tiekti rinkai išimties tvarka išduotas leidimas 120 dienų laikotarpiui.

4. Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai privalo augalų apsaugos produktus ir beicuotą sėklą saugoti rakinamuose ir įspėjamaisiais ženklais paženklinčiuose pagalbinio ūkio paskirties pastatuose arba jų patalpose, arba pagalbinio ūkio paskirties pastatų ar jų patalpų atskiroje rakinamoje įspėjamaisiais ženklais paženklintoje dėžėje ar spintoje. Patalpoje, kurioje yra laikomi profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai ir beicuota sėkla, draudžiama laikyti maistą, vandenį, pašarus ir gyvūnus.

VR 8 Tausaus augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimai

1. Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai privalo turėti augalų apsaugos pažymėjimą ar kitą jam prilyginamą Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje išduotą pažymėjimą.

2. Augalų apsaugos produktus leidžiama purkšti tik apdorojimo įranga, turinčia galiojančius Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos pažymėjimus, išduotus Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės

ūkio ministro 2001 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 199 „Dėl Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

3. Pagalbinio ūkio paskirties pastatuose ar jų patalpose, kuriuose (-iose) saugomi profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai arba laikomos rakinamos dėžės ar spintos, kuriose saugomi profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, privalo būti talpyklos su natūraliais (smėliu, pjuvenomis, durpėmis) ir (ar) sintetiniais sorbentais, kurie naudojami išsipylusiems ar išsibarsčiusiems augalų apsaugos produktams sugerti ir jų taršai apriboti.

4. Pagalbinio ūkio paskirties pastatai ar jų patalpos, kuriuose saugomi profesionaliam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai ir (ar) beicuota sėkla, turi atitikti šiuos reikalavimus:

- grindys turi būti atsparios laikomų cheminių medžiagų poveikiui ir iš skysčiams nelaidžios dangos;
- turi būti natūralus arba įrengtas mechaninis vėdinimas.

5. Nepanaudoti profesionaliajam ir neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai ir (ar) profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų likučiai saugomi augalų apsaugos produkto gamintojo pakuotėse. Nepanaudota beicuota sėkla ir (ar) beicuotos sėklos likučiai turi būti saugomi beicuotos sėklos pakuotėse.

6. Tuščios profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų pakuotės, profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų likučiai turi būti tvarkomi vadovaujantis augalų apsaugos produktų etiketėse, saugos duomenų lapuose nurodytais ir (ar) atliekų tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktų reikalavimais.

6. Tuščios profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų, ir (ar) beicuotos sėklos pakuotės turi būti laikomos atskiroje pagalbinio ūkio paskirties pastatų ar jų patalpų vietoje.

7. Augalų apsaugos produktų tirpalai ruošiami laikantis augalų apsaugos produktų etiketėje nustatytų reikalavimų.

8. Apdorojimo įrangos išorė ir (ar) vidus nuplaunami purškiamame lauke švariu vandeniu. Purškiamo tirpalo likučiai, vanduo, panaudotas augalų apsaugos produktų pakuotei skalauti ir (ar) apdorojimo įrangos vidaus plovimui turi būti išpurkštas ant lauko, apdoroto tuo augalų apsaugos produktu. Apdorojimo įrangos išorę ir (ar) vidų galima nuplauti tam tikslui atvirame ore įrengtose betoninėse arba biologinėse aikštelėse arba uždaroje vėdinamose apdorojimo įrangos plovimo patalpose;

9. Saugomose teritorijose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose augalų apsaugos produktų naudotojas privalo laikytis augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų, nustatytų Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme.

VR 9 Veršelių gerovės reikalavimai

1. Veršelių laikytojai turi laikytis Veršelių gerovės reikalavimų, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-689 „Dėl Veršelių gerovės reikalavimų patvirtinimo“.

VR 10 Kiaulių gerovės reikalavimai

1. Kiaulių laikytojai turi laikytis Kiaulių gerovės reikalavimų, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-687 „Dėl Kiaulių gerovės reikalavimų patvirtinimo.

VR 11 Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimai

1. Ūkinių gyvūnų laikytojai turi laikytis Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-690 „Dėl Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo.

Pastaba: Keturi VR naujajame laikotarpyje (2023-2027 m.) yra panaikinami:

VR 7 Kiaulių registravimo ir ženklinimo direktyva,

VR 8 Galvijų registravimo ir ženklinimo reglamentas,

VR 9 Ožkų ir avių registravimo ir ženklinimo reglamentas,

VR 10 Užkrečiamosios spongiforminės encefelopatijos reglamentas.